

آشنایی با نظام ثبت و طبقه بندی علل مرگ

دکتر آبتین حیدرزاده

متخصص پزشکی اجتماعی

معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گیلان

تعریف

مرگ (Death): از بین رفتن دائمی تمام نشانه‌های حیات در

هر زمانی بعد از تولد زنده (قطع علائم حیاتی بدون بازگشت

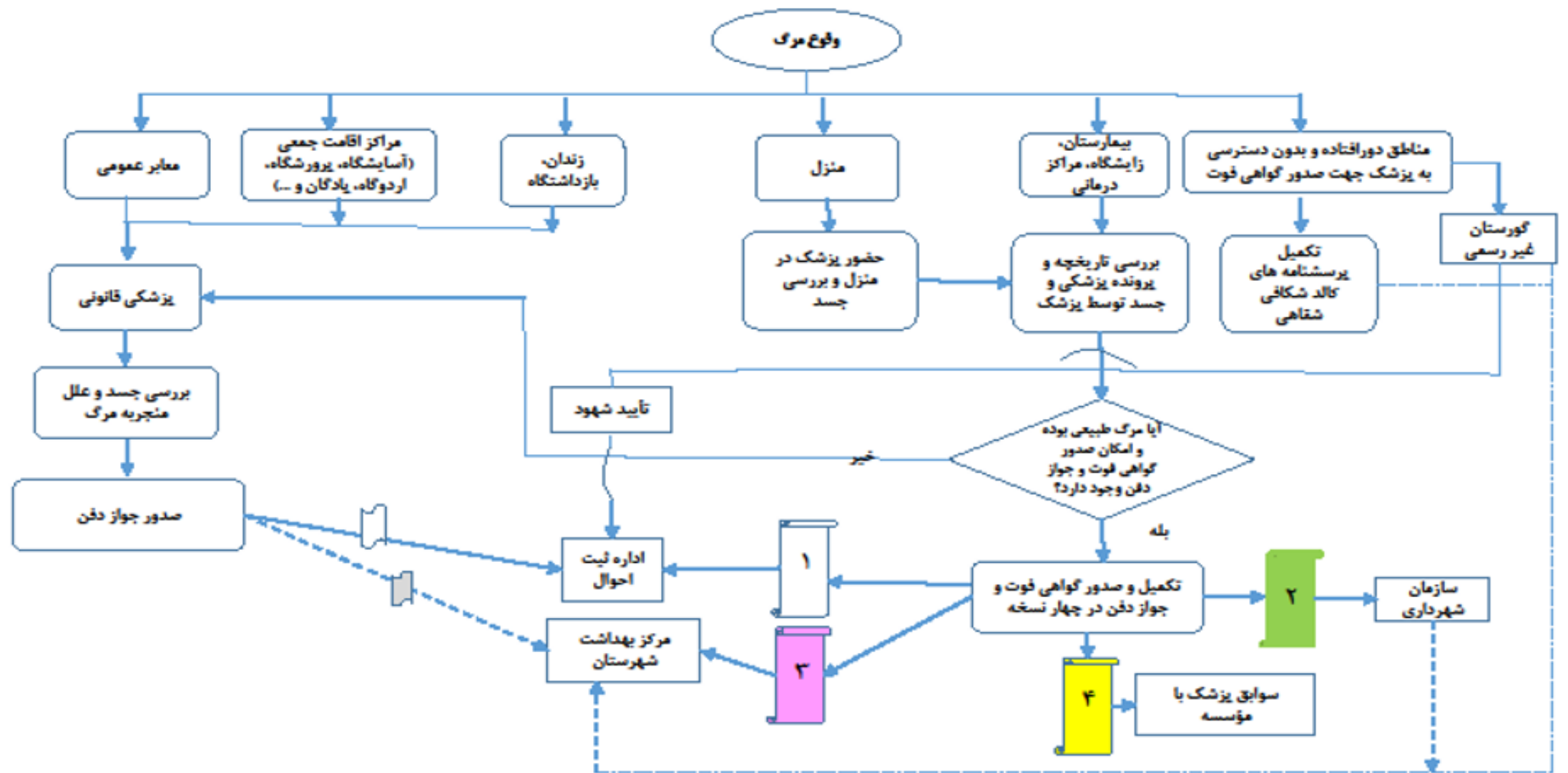
زندگی بعد از تولد زنده)

تاریخچه جمع آوری آمار مرگ و میر و علل مربوطه در کشور:

▪ نشریات آمار مرگ و میر و علل مربوطه در وزارت بهداشت از قدیمی ترین منابع مکتوب اطلاعات مرگ و میر در کشور می باشد.

▪ اولین نشریه مربوط به سال ۱۳۴۵ است که اطلاعات مرگ و میر و علل مربوطه را از ۱۲ شهر منتخب کشور جمع آوری کرده و این روند تا سال ۱۳۷۳ به ۲۴ شهر انتخابی افزایش یافت.

▪ از سال ۱۳۷۸ برنامه جمع آوری ثبت مرگ بر اساس علت، سن و جنس با استفاده از همه منابع موجود و ممکن در ابتدا در ۴ استان و سپس در ۱۰ استان (سال ۱۳۷۹) و پس از آن در ۱۸ استان (در سال ۱۳۸۰) گسترش یافت. در سال ۱۳۸۱ در ۱۹ استان و در سال ۱۳۸۲ در ۲۳ استان کشور این برنامه اجرا شد. از سال ۱۳۸۳ در تمام استانهای کشور به استثنای تهران بزرگ این برنامه اجرا شده است.

اهمیت اطلاعات مرگ و علل آن:

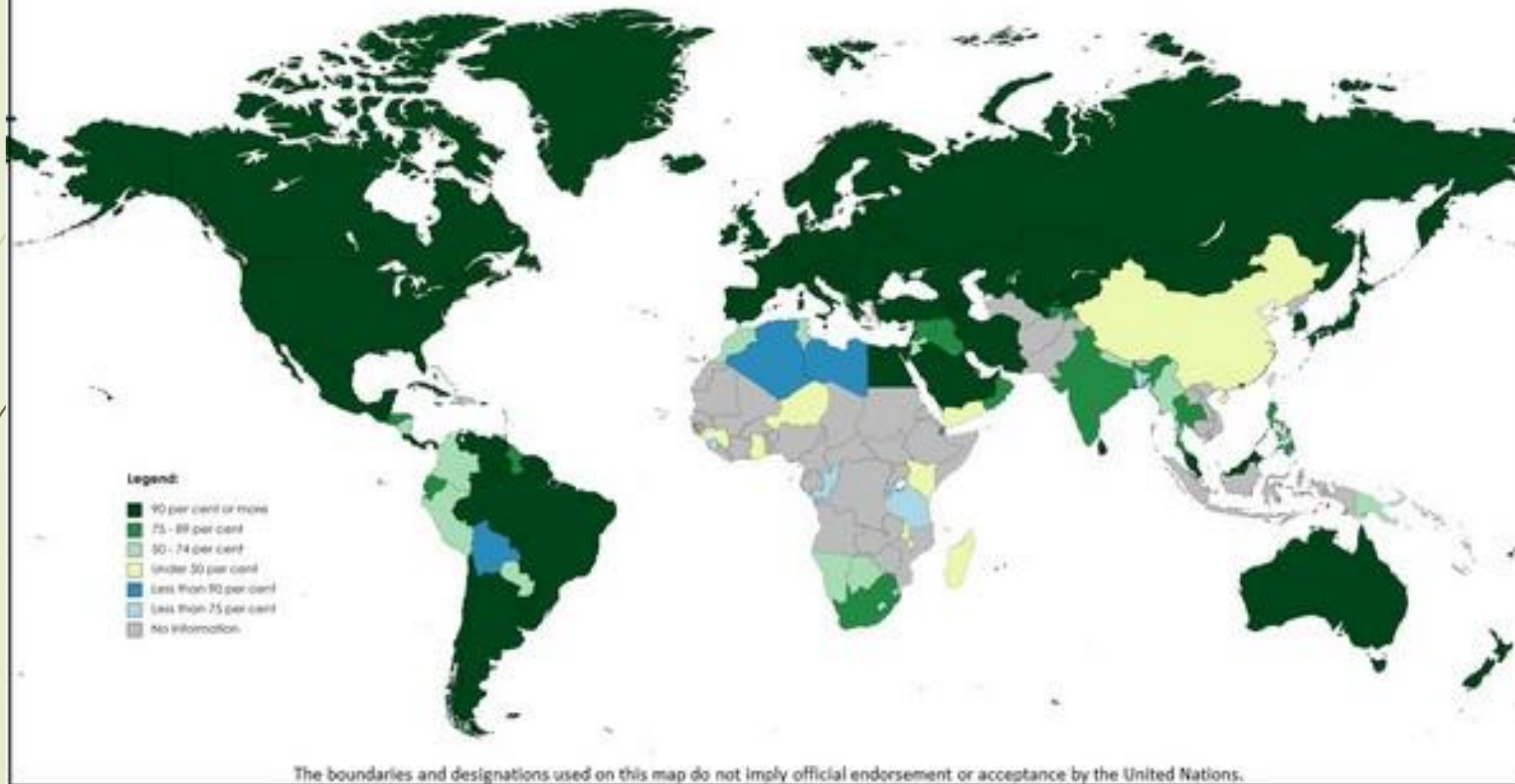
مرگ از جمله وقایع چهارگانه حیاتی است که ثبت آن الزام قانونی داشته و اطلاعات دقیق درباره سطح و علل مرگ جمعیت جزء داده های اساسی برای موارد زیر است:

- ❖ سیاست گذاری، برنامه ریزی و اولویت بندی نظام سلامت و سایر بخش های توسعه
- ❖ تخصیص منابع لازم برای برنامه ها و مداخلات سلامت و توسعه
- ❖ پایش و ارزشیابی برنامه های سلامت و سایر برنامه های توسعه SDGs
- ❖ ارایه اولویتهای لازم برای تحقیقات اپیدمیو لوژیک

همه موارد فوق مشروط بر این است که اطلاعات دقیق و به موقع باشد

- شاخص مرگ کودکان
- شاخص مرگ مادران
- شاخص مرگ بزرگسالان ۱۵ تا ۶۰ سالگی (45q15)
- شاخص خام مرگ
- امید زندگی
- شاخص های علت های مرگ (میزان و نسبت)
- سالهای از دست رفته عمر به دلیل مرگ زود رس YLL و DALYs
-

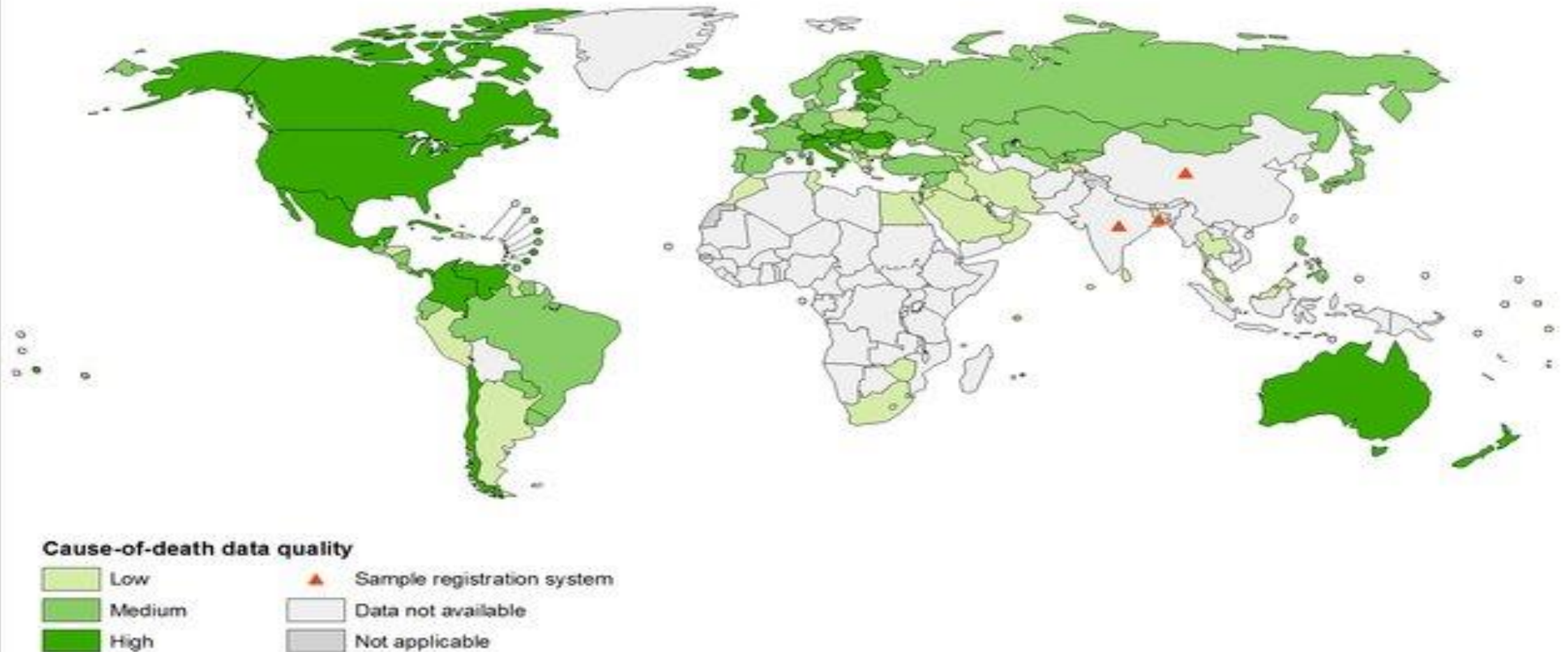
Coverage of Death Registration (last update: February 2021, United Nations Statistics Division)

جایگاه ایران در نظام ثبت مرگ جهانی

8

Cause-of-death information by country, 2014

در سال ۲۰۱۵ تنها حدود **۶۹ درصد** علل مرگ ثبت شده در کشور قابل استفاده بوده اند

در بین علل غیر قابل استفاده و یا با تسلسل نا کافی بیشترین مورد مربوط به:

- ثبت علل واسط یا علت فوری منجر به مرگ بوده است (۴۲٪)
- علل کلی بدون ذکر جزئیات (مثلا سرطان یا دیابت) بوده است. (۳۷٪)
- حالات بد تعریف شده (۱۴.۵٪)
- علل غیر ممکن (۶.۵٪)

➤ در سال ۲۰۱۵ تعدادی از علل بد تعریف شده جزء ۱۰ علت اول مرگ در کشور قرار گرفته اند که این علل از دیدگاه سلامت عمومی و پیشگیری غیرقابل استفاده خواهند بود

ICD Males

R...▲	% of causes	ICD code	Name of category
1	7.1	I21.-	Acute myocardial infarction
2	4.6	I21.9	Acute myocardial infarction, unspecified
3	3.7	I63.-	Cerebral infarction
4	3.2	R99.-	Other ill-defined and unspecified causes of mortality
5	3.2	I46.-	Cardiac arrest
6	1.9	C16.-	Malignant neoplasm of stomach
7	1.8	I10.-	Essential (primary) hypertension
8	1.7	I11.-	Hypertensive heart disease
9	1.5	R54.-	Senility
10	1.5	E14.-	Unspecified diabetes mellitus
11	1.5	V01.1	Pedestrian injured in collision with pedal cycle, traffic accident

ICD Females

R...▲	% of causes	ICD code	Name of category
1	7.2	I21.-	Acute myocardial infarction
2	4.9	I63.-	Cerebral infarction
3	4.7	I21.9	Acute myocardial infarction, unspecified
4	3.4	I46.-	Cardiac arrest
5	2.7	I10.-	Essential (primary) hypertension
6	2.5	E14.-	Unspecified diabetes mellitus
7	2.4	I11.-	Hypertensive heart disease
8	2.2	R54.-	Senility
9	1.7	R99.-	Other ill-defined and unspecified causes of mortality
10	1.5	C50.-	Malignant neoplasm of breast
11	1.4	I51.6	Cardiovascular disease, unspecified

Mortality Data - Country Profile

Year:

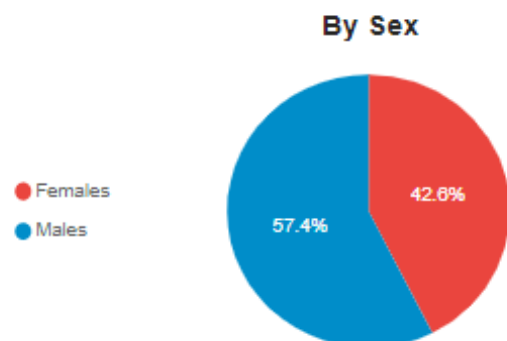
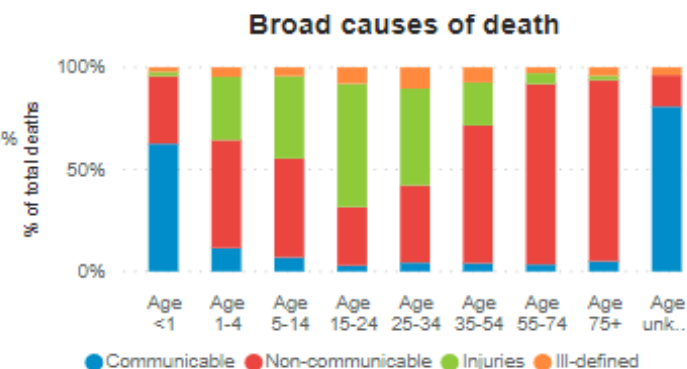
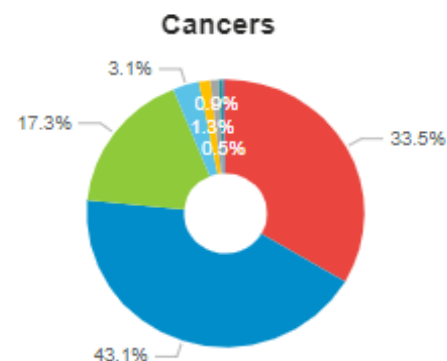
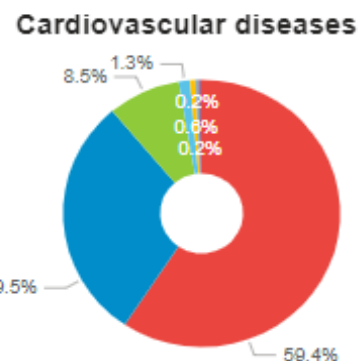
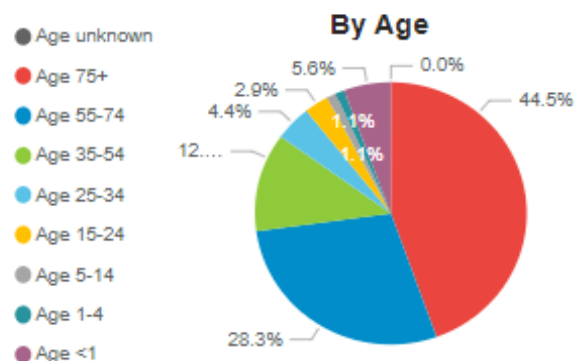
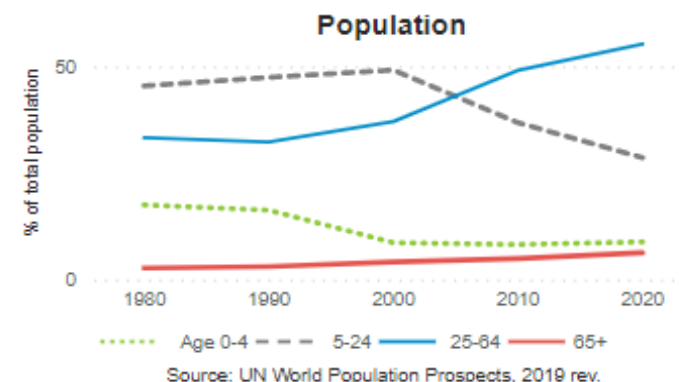
2016
2015
2014
2013

Country:

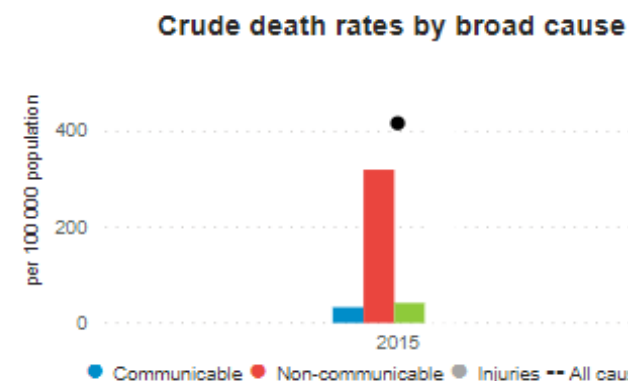
Iran (Islamic Republic of)

Total number of deaths 339,982

Males 195,010
Females 144,795
Unknown sex 177

Age (Years)	Males	Females	Unknown sex
Age <1	10309 5.3%	8597 5.9%	138 78.0%
Age 1-4	1983 1.0%	1643 1.1%	1 0.6%
Age 5-14	2200 1.1%	1608 1.1%	1 0.6%
Age 15-24	7350 3.8%	2517 1.7%	3 1.7%
Age 25-34	10773 5.5%	4058 2.8%	2 1.1%
Age 35-54	27889 14.3%	13305 9.2%	3 1.7%
Age 55-74	56364 28.9%	39763 27.5%	10 5.6%
Age 75+	78127 40.1%	73293 50.6%	19 10.7%
Age unknown	15 0.0%	11 0.0%	0 0.0%
All ages	195010 100.0%	144795 100.0%	177 100.0%

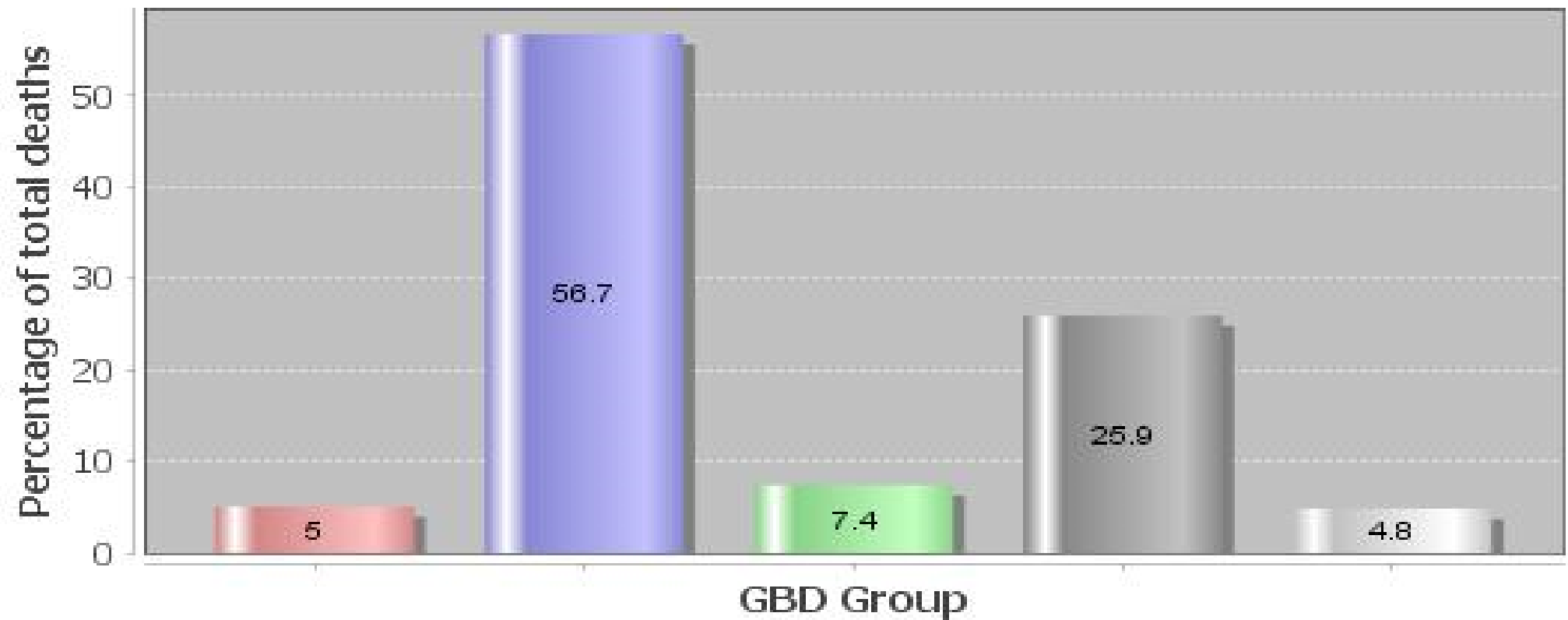

Note Communicable includes maternal, perinatal and nutritional conditions
Ill-defined: R00-R94, R96-R99 (ICD-10 codes)

Source: WHO Mortality Database. Based on data reported to WHO as of 31 December 2019

Distribution of deaths by three GBD broad cause groups

- Group 1 (Communicable diseases)
- Group 2 (Non-communicable diseases)
- Group 3 (External causes)
- Unusable causes
- Insufficiently specified causes with limited implications

Iran (Islamic Republic of), 2015

نارسایی‌های وضع موجود در جمع‌آوری و ثبت آمار مرگ و میر و علل مربوطه:

- کم شماری
- ثبت نادقیق
- تعاریف مختلف

عوامل موثر در تشخیص و کیفیت صدور گواهی فوت

بهترین راه برای به دست آوردن آمار مرگ و میر با کیفیت خوب، تکمیل گواهی فوت توسط یک پزشک متبحر است. گواهی فوت توسط پزشکان گلد استاندارد تولید داده های علت مرگ در نظر گرفته می شود

میزان مهارت یک پزشک در تشخیص بیماری ها و شرایطی که به مرگ یک فرد منجر می شود بستگی به عواملی مانند :

- آموزش دریافت شده توسط پزشک
- تجربه او در صدور گواهی فوت
- پشتیبانی در بیمارستان در قالب پرونده های بالینی
- تجهیزات تشخیصی و نحوه تکمیل گواهی

چه باید کرد؟

- ارتقاء نظام جمع آوری و ثبت اطلاعات مرگ در کشور (برنامه ثبت و طبقه بندی علل مرگ)
- ثبت اطلاعات دقیق و به موقع به منظور کارایی بیشتر و بهره وری و برنامه ریزی بهینه